

GRAIN (internationell organisation)

“... för deras världsomfattande arbete med att skydda småbönders försörjning och rättigheter, och för deras dokumentation och kritik av utländska investerares storskaliga uppköp av mark i utvecklingsländer.”

GRAIN är en internationell ideell organisation som arbetar för att stödja småjordbrukare och rörelser i deras kamp för lokalt styrd matproduktion där den biologiska mångfalden står i centrum. Under två decennier har GRAIN varit en viktig aktör i den globala rörelse som utmanar företagets makt över människors mat och försörjning och främjar en självständig livsmedelsproduktion. Under senare år har GRAIN gått i spetsen för att dokumentera och kritisera det snabbt växande fenomenet att beslagta mark i andra länder.

Historia och mål

GRAINs arbete går tillbaka till 1980-talets början, då ett antal aktivister runt om i världen fick upp ögonen för den dramatiska försämringen av den genetiska mångfalden - själva grunden för jordbruket. År 1990 grundades GRAIN som en oberoende ideell organisation.

GRAINs fyra mål är att:

- öka allmänhetens medvetenhet om vikten av biologisk mångfald för vår försörjning och säkerhet;
- utvidga kunskapen om och förståelsen för de strukturella orsakerna bakom den minskande biologiska mångfalden, särskilt då den påverkar livsmedels- och jordbruksorganisationerna i Syd;

- främja verksamhet och politik som leder till en mer rättvis och hållbar användning av biologisk mångfald i våra livsmedelssystem; och
- stödja sociala rörelser och intressegrupper som anser att den biologiska mångfalden är en viktig grund för ett hållbart jordbruk och för en oberoende, egen livsmedelsproduktion.

Hur GRAIN arbetar

GRAINs arbete mot dessa mål kan grovt delas in i två områden: informationsarbete och stöd till olika rörelser. På informationssidan har de specialiserat sig på övervakning och analys av trender som påverkar jordbrukarnas och landsbygdens kontroll över sin försörjning. Vad gäller stöd till rörelser, har GRAIN länge varit aktivt i olika nätverk för att dela med sig av sina kunskaper, föra samman människor och stödja strategiutveckling inom organisationer och bland aktivister. Detta arbete är viktigt eftersom det ökar möjligheterna för lokala grupper att nå resultat.

GRAIN är en mycket decentraliserad organisation. Under 2011 hade de fyra anställda med fokus på regionalt arbete i Chile, Mexiko, Argentina, respektive Benin, tre anställda med internationellt fokus baserade i Barcelona, Montreal och Paris, och en administratör på kontoret i Barcelona. GRAIN arbetar aktivt med partners över hela världen och har en styrelse som består av engagerade individer från olika delar av världen. GRAINs verksamhet finansieras genom bidrag från stiftelser, enskilda organisationer och biståndsorgan.

Effekterna av GRAINs arbete för ett jordbruk där bonden står i centrum

GRAINs arbete har väsentligt bidragit till:

- att den biologiska mångfalden blivit en fråga som uppmärksammas globalt och som lett till folklig aktivism;
- att en offentlig debatt förs kring svåra ämnen såsom immateriella rättigheter, genteknik och företagens kontroll över utsäde, liksom att det finns hållbara och socialt rättvisa alternativ;
- att samarbetet mellan olika aktörer stimuleras för att sätta stopp för den hejdlösa spridningen av industriella jordbruksmodeller, liksom för att istället mobilisera för ekologiska och bondestyrda visioner;
- att hjälpa det civila samhällets grupper att hålla sig uppdaterade om utvecklingen av storföretagens kontroll över den biologiska mångfalden och att öka människors kunskap så att de kan bli pro-aktiva;
- att tillhandahålla uppgifter och förslag om hur mat bör produceras för att bekämpa klimatkrisen;
- att få ut nyheter kring nya globala hot orsakade av en livsmedelsproduktion utan biologisk mångfald, samt att erbjuda relevanta och oberoende analyser av dem: t ex fågelinfluensan, svininfluensan, matkrisen och hur mark beslagtas.

Exponerar uppköp av den globala åkermarken

Med den globala ekonomin i kaos, fortsatta prishöjningar på mat och allt mindre andel bördig mark, har en hänsynslös och alarmerande global trend uppstått under senare år. 'Land grabbing', eller uppköp av mark i stor skala, handlar om att investerare börjat hantera jordbruksmark som uteslutande en handelsvara. Världsbanken, International Land Coalition, GRAIN och andra uppskattar att ca 60-80 miljoner hektar jordbruksmark (vilket motsvarar nästan hälften av jordbruksarealen i EU) i över 60, mestadels fattiga, länder, har köpts upp eller arrenderats ut under de senaste åren. Ungefär 2/3 av arealen är i Afrika, söder om Sahara. Även allmänna pensionsfonder är nu med i jakten på jordbruksmark.

Detta jagande efter land leder till att lokala samhällen måste flytta från sin mark, att naturliga ekosystem förstörs och ohållbara jordbruksmetoder upprättas. GRAIN har kunnat visa att detta fenomen redan driver fattiga bönder, som ofta inte har officiella lagfartsbevis, in i en djupare fattigdom.

Ett centralt problem med beslagtagande av mark är att det inte finns någon insyn. Investerare förhandlar med nationella eller lokala myndigheter för att få tillgång till mark, och de lokala grupperna är inte inblandade i diskussionerna. Många gånger lär de sig om uppköpen först då traktorer plötsligt står på deras mark för att sätta upp stängsel. Olika sociala rörelser och enskilda organisationer har också ofta svårt att få information.

För att komma till rätta med detta problem dokumenterar GRAIN uppköp av jordbruksmark på hemsidan: www.farmlandgrab.org. Sidan innehåller nyheter och rapporter om den globala trenden att köpa eller arrendera jordbruksmark utomlands, men även analyser och tips på åtgärder som det civila samhället kan vidta. Webbplatsen har blivit en viktig resurs för de som direkt påverkas samt de som övervakar vad som händer eller forskar i frågan, speciellt jordbruksorganisationer, enskilda organisationer och journalister. Världsbanken använde också [farmlandgrab.org](http://www.farmlandgrab.org) för sina studier.

Förutom att dokumentera uppköpen av jordbruksmark har GRAIN också samarbetat med olika organisationer för att mobilisera motstånd. GRAIN, La Via Campesina, Food First Information and Action Network (FIAN) och Land Research Action Network drev en process som resulterade i ett öppet uttalande mot utländska intressens uppköp av mark samt ett förslag till alternativa riktlinjer för ett självständigt jordbruk. Brevet skrevs under av mer än 130 organisationer från över 100 länder över hela världen. En rad lokala, nationella och regionala aktioner för att stoppa erbjudanden om mark har satts igång av grupper i Afrika, Asien, Amerika och Europa.

Citat av Henk Hobbelink, koordinator

”Den nuvarande industriella matproduktionen, som domineras av företagsintressen, leder oss vidare i riktning mot mer svält, miljöförstöring, klimatförändringar och en utflyttning av landsbygds- och ursprungsbefolkningar. Alternativen finns som människor runt hela

jorden kämpar hårt för. Livsmedelssuveränitet kräver en genomgripande översyn av det globala livsmedelssystemet, så att småbrukare, ekologiskt jordbruk och lokala marknader sätts i centrum.”

Kontaktuppgifter

GRAIN
Calle Girona 25, principal.
08010 Barcelona
Spanien

Telefon: +34 93 3011381
E-post: grain@grain.org

www.grain.org
www.farmlandgrab.org